

mesečno. Če bi vsled večjega števila otrok znašala več, dobi sicer vdova vso penzijo, za vdove, penzije za otroke se pa zmanjšajo. Če bi torej narednikova vdova, ki dobiva 30 K penzije, imela šest otrok, ne dobi vsak otrok 4 K, ampak samo 2-50 K mesečno, v slučaju, če ima kateri otrok pravico do manjše podpore, pa dobe drugi otroci več.

Prav tako določa postava, da dobe sirote, katerih mati ne prejema nobene penzije, skupaj samo 30 K mesečno. Če je ostalo torej šest otrok za vojaka, ne dobi vsak otrok 6 kron, ampak samo 5 K. Kakor hitro se pa za tega ali onega otroka ne izplačuje nikakršna penzija več, dobe drugi več.

Vzgojni donesek sprejema mati ali mačeha otrok; če pa niso otroci pri materi ali mačehi, dobiva denar jerob.

Kaj dobe drugi družinski člani

Dočim dovoljuje postava razen materi in otrokom tudi še staršem, bratom in sestram, tastom in taščam, nezakonski materi in nezakonskim otrokom vojaka podporo, ne dobe zadnji družinski člani po smrti vojaka nobene penzije. Če so dobivali podporo, jo dobivajo še šest mesecev po smrti, potem pa ugasne vsakršna pravica.

Dočim omenja postava o podpori vojaka, ki ga pogrešajo, manjka beseda „pogrešan“ v penzijskih postavah. Vojaške oblastnijske pa bočajo, kakor je razvidno iz odloka, da se štejejo pogrešanci v tisto vrsto z mrtvci, torej jim gre šest mesecev po določitvi pogrešitve podpora, potem penzija. Če pa se vojak zopet oglasi, ko so dotični družinski člani penzijo že dobivali (n. pr. iz vjetništva, iz katerega ni mogel pisati), se mora seveda, ker je podpora višja kakor penzija, razlika med podporo in že plačano penzijo doplačati.

Kje se je treba zgledati s zahtevo?

Tistim družinskim članom, ki dobivajo podporo, ni treba naznaniti oblastnijski smrti ali pogrešitve vojaka. Oblastnijska ukrene sama, če je prišel čas, plačevati namesto večje podpore manjšo penzijo. Če pa ne dobivajo dotični člani nobene podpore, potem naj se zgledajo zaradi penzije v občini, in če to nič ne pomaga, pri okrajnem glavarstvu. V mestih s svojim statutom se je treba obrniti na magistratne urade.

Vdove in sirote častnikov.

Penzije vdov in sirot v vojni padlih ali umrlih častnikov (tudi rezervnih častnikov) so nesorazmerno višje. Vdova poročnika dobi mesečno 93-75 K, vdova nadporočnika 112-50 K, otrok poročnika mesečno 18-75 K, nadporočnika 22-50 K, dvojno osiroteli dobe polovico, ki je padala materi, torej 46-87 K in 56-25 K. Penzija vdov se dviga z razredno stopnjo častnikov do 675 K mesečno, pravtako penzija sirot. Ta se izplačuje častnikovim otrokom, dokler niso stari 24 let; samo prejšnje preskrbovanje opravičuje do vzgojnega doneska. Častnikova vdova ne dobi, če se zopet omoži, nobene odpravnine, a dobi, če ji umre mož, zopet penzijo.

Kako je v Nemčiji?

Dočim je v Nemčiji podpora manjša kakor v Avstriji, so penzije mnogo višje. Tudi ni v Nemčiji razločka med penzijami svojcev častnikov in moštva tako velik kakor v Avstriji. V Nemčiji dobi žena vojaka brez šarže 40 K mesečno (pri nas 9 K), žena podčastnika 50 in 60 kron (pri nas 12 do 30 K); častnikova vdova (do polkovniške stopnje) dobi 120 K (pri nas 93 do 125 K), nasprotno pa generalova vdova 200 K (pri nas do 675 K). Slično je s penzijami sirot. Otrok vojaka brez šarže ali podčastnika dobi mesečno 16-80 K in, če je umrla mati, 24 K, otrok častnika 20 ali 30 K. Otroci dobe penzijo, dokler niso stari 18 let. Tudi starši, ki jih je vojak večinoma z vsem vzdrževal, lahko dobe penzije, in sicer 25 K mesečno, in če je bil padli častnik, 45 K mesečno.

Mraz in toča

ne naredita v teku leta niti polovico toliko škode na poljih kakor pri ljudeh revmatizem, protin, pehanje in trganje. Kdor trpi na teh bolečinah, ne more delati, nima nad življenjem veselja in

Dodatek.

Posebe še opozarjamo na naslednjo odredbo: Namestništvo in deželne vlade so prejele nedavno navodilo, da dobe odslej tudi mačeha in očmi ter otroci iz prejšnjih zakonov, ki skrbje zanje vpoklicani rezervisti, črnovojniki in vojni uslužniki preskrbine ob istih pogojih kakor lastni otroci in lastni starši. S tem je vlada odpravila hudo krivico in zagotovila mnogim ljudem pomoč, ki jo nujno potrebujejo, pa je doslej niso imeli.

Potrebno je sedaj, da se izvede volja vlade, da se obveste naprej vse okrajne komisije in vse občine ter da očmi in mačeha kakor tudi varuhi dotičnih otrok takoj zahtevajo pri občini (magistratu) preskrbino. Tudi oni, ki doslej niso prejeli nikakršne podpore ali pa je bila njih zahteva odklonjena, smejo sedaj obnoviti svojo zahtevo sklicajoč se na dotično ministrsko odredbo. Občinske organe, ki morda še niso dobili obvestilo o novi odredbi, opozarjamo na to, da morajo vsako zahtevo vzeti na znanje, zakaj občine ne odločujejo upravičenosti zahtevka, marveč preskrbinska komisija, ki pa more le tedaj odločevati o zahtevku, če se ji zahtevek tudi resnično predloži.

Razširjenje črnovojniške zaveznosti. Priteg 38 do 42-letnih črnovojnikov v frontno službo. — Črnovojniška dolžnost od 18. do 50. leta. — Usiljeni nam boj, ki že mesece divja brez prenehanja na fronti, kolikoršne dosedaj še nikdar ni bilo, proti sovražnikom, ki nas glede števila prebivalstva prekašajo, zahteva, če se naj z nezmanjšanimi močmi nadaljuje, da se vedno znova postavljajo na bojišča armadam nova dopolnila, ter tako na eni strani izravnavajo izgube, ki smo jih imeli, na drugi strani pa armade v toliki meri ojačijo, da se kolikor mogoče izenači številna premoč sovražnikov, katera se je doslej tako zelo pojavljala.

Vsled tega smo — in o tem pač nihče ne dvomi — v tej velikanski borbi prisiljeni, da zastavimo vse svoje sile ter moremo tako vojno, če treba, še preko daljše dobe dovesti do končnega uspeha.

Veselo znamenje je, da je to prepričanje zavladalo tudi po celi naši monarhiji, pri vseh narodih, ki so brez obotavljanja prihiteli pod zastavo, prestali v silovitih bitkah te vojne, kakor jim zgodovina nima primera, skoro nadčloveške napore ter si pridobili pozornost in občudovanje celega sveta.

Da pa uspehi dosedanjega truda ne pridejo v nevarnost, je potrebno, da se zagotove tudi nadaljne dopolnitve. Da se to zjamči, pa je treba, da se pritegnejo vse uporabljive sile ljudstva potrebni dopolnitvi vojske in domobranstva.

Doslej veljavna določila glede črnovojniške dolžnosti pa nikakor ne zadostujejo v dosego tega namena.

Če na primer vsporedimo časovno obsežnost črnovojniške dolžnosti pri nas in v drugih evropskih državah, najdemo, da se nahajamo glede izrabe zalog človeških moči skoro na zadnjem mestu. V Nemčiji sega n. pr. črnovojniška obveznost od 17. do 45. leta starosti, na Francoskem do 48., na Srbskem do 50., pri nas pa šele s pričetkom leta po dovršenem 19. letu starosti in koncem leta, ko si dovrši 42. leto starosti.

Tudi glede uporabe črne vojske imajo dandanes veljavna določila preozke meje, katere utesnjenosti, ako se ne razširijo vojaškim koristim, v veliki meri škodovata.

Tako v naši črnovojniški postavi pogrešamo določila, da bi mogel tudi drugi poziv, obsega joč črnovojne od 38. do 42. leta, porabiti v dopolnitev vojske in domobranstva. To je nedostatek, ki ga pri vsakokratnih izpolnitvah formacij na bojišču zelo neprijetno občutimo.

Z ozirom na pojasnjenje razmer je nujno potrebno, da se veljavne določbe o črni vojski razširijo v smeri, da se, prvič, črnovojniška dolžnost raztegne na nadaljne letnike, drugič pa v

večji meri zagotovi popolnjevanje vojske in domobranstva.

Da se zagotovi tej neobhodni potrebi, se namerava, kakor je izvedel c. kr. brzojavni korespondenčni urad, uveljaviti v obeh državah naše monarhije za bodočo črnovojniško dolžnost že z letom, s katerim se konča 18. leto starosti, dočim bo trajala do konca leta, v katerem se dovrši 50. leto starosti.

Nadalje bo obsegal prvi poziv letnike do končanega 42. leta starosti ter se bo nudila možnost, da se v prav posebnih izjemnih slučajih pritegnejo tudi pripadniki drugega poziva v dopolnitev vojske in domobranstva.

S to uvedbo novih kategorij črne vojske pa še ni nikakor rečeno, da se bodo vse te nove kategorije tudi skupaj, takoj ali pa že v bližnji bodočnosti pritegnile črni vojski.

Vojna mlečna kava.

Iz različnih krajev poročajo časopisi o pomanjkanju mleka.

Izkušena gospodinja, predstojnica znane kuhinjske šole, izjavlja k temu vprašanju sledeče:

Tudi pri pomanjkanju mleka se ni potreba navajenemu kavinem zajuterku odreči. — Če je manj močna za kuhati, to se pravi, da se vzame manj zrnat kave, nekoliko manj Frankove kave kot drugače, pač pa več vode, kakor je mleka pri rokah. — To da seveda nekoliko manj močno, pa vendarle prav okusno vojno mlečno kavo. 205

Gospodarske stvari.

Ukaz c. kr. štajerskega namestništva z dne 28. marca 1915, dež. zak. št. 30 o uvedbi uradnih izkaznic o porabi kruha in moke.

Na temelju §§ 4 in 6 ukaza celotnega ministerstva z dne 26. marca 1915, drž. zak. št. 75 se ukaže:

§ 1. Od 11. aprila 1915 naprej se sme kruh in moka v sledečih občinah in krajih oddajati na neposredne porabljalce le proti uradnim izkaznicam c. kr. namestništva o porabi kruha in moke:

Mesto Gradec; politični okraj Gradec: kraj Unter-Andritz občine Andritz, občina Eggenberg, kraj Wenischbach občine Fölling, občina Gösting, občina Liebenau, občina St. Peter, Waltendorf, občina Wetzelndorf; politični okraj Celje: kraja Gaberje in Breg občine okolica Celje; mesto Ptuj; politični okraj Ptuj: kraja Karčovina in Vičova občine Karčovina, kraja Nova ves in Ragoznica občina Ragoznica, kraja Breg zgornji in Breg spodnji, občina Breg, kraj Budina občine Berstje; politični okraj Bruck: občina Bruck, občina Bruck, občina Kapfenberg; politični okraj Judenburg: občina Fohnsdorf, kraj Kumpitz občina Kumpitz občina Judenburg, občina Knittelfeld, občina Zeltweg; politični okraj Leoben: občina Eisenerz, občina Leoben, kraj Göß, občina Göß, občina Donawitz, kraj St. Peter občina S. Peter; politični okraj Mürzzuschlag, občina Ganz.

Nadalje je dovoljeno od tega dne naprej tudi v mestu Mariboru oddajati kruh in moko (mlinske izdelke) na neposredne porabljalce le proti uradnim izkaznicam. Izkaznice določijo mestni svet Maribor v nadaljni izpolnitvi sedanje naprave, pri čemur se lahko določijo izjeme od prepisov sledečih paragrafov, ki pa potrebujejo odobrenja od strani namestništva.

Poleg uvedanja izkaznic o porabi kruha in moke (mlinskih izdelkov) lahko določijo v teh občinah in krajih politične oblasti prve stopnje tudi še posebne določbe o vredbi porabe.

Politične oblasti I. stopnje morajo tudi, če se nahajajo v okoliših teh občin in krajev poljedelski obrati v smislu § 1, odstavek 2 ukaza celokupnega ministerstva, ukreniti potrebne odredbe.

Z ozirom na posebne potrebe in razmere lahko politične oblasti I. stopnje z odobrenjem

je le v nadlego tistim, ki mu strežejo. Odstraniti se morajo tedaj te bolečine takoj s Feller-jevim fluidom iz rastlinskih esenc s znamko „Elsa-fluid“. Pri bolečinah v križu, Hexenschuß, onemoglosti prenaporu itd. učinkuje dobro, mnogi zdravniki ga rabijo in priporočajo in tudi mi

smo se o njegovem uspehu že prepričali. 12 steklenic za samo 6 kron pošlje franko lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 241 (Hrvatstvo), kjer se dobe tudi Feller-jeve čistilne rabarbara-kroglice s znamko „Elsa-Pillen“, 6 škatlic za samo 4 krone 40 vin. nors - - -